

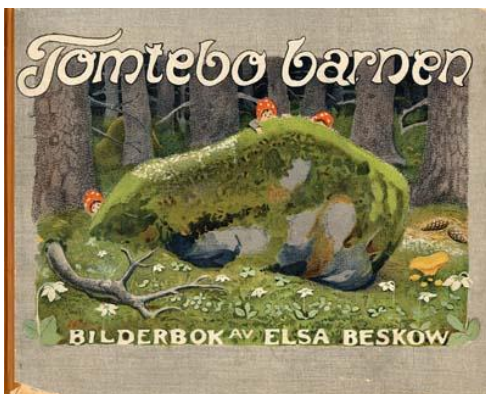
HEI, KOLLEGA!

Kaipaatko näin syksyn kynnyksellä ideoita varhaiskasvatussuunnitelman ja ops:in laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden toteuttamiseen?

Opera Tellus on kotipaikkakuntaansa Vantaalla pitävä oopperatyöryhmä, joka koostuu musiikin, teatterin, kirjallisuuden ja tanssin ammattilaisista. Tavoitteenamme on mm. Svenska kulturfondenin työryhmällemme myöntämän apurahan tuella lisätä lasten ja nuorten kiinnostusta taiteeseen niin harrastuksena kuin mahdollisena ammattina. Toivomme myös, että työmme kasvattaisi heidän kunnioitustaan luontoa ja sen suojelua, sekä kestävää kehitystä kohtaan.

Olemme Opera Telluksen pedagogityöryhmän kanssa laatineet Teille ideoinnin tueksi **Elsa Beskown satuun Tonttulan lapset (Tomtebobarnen) perustuvan tehtäväpaketin**, jota olemme jaotelleet laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden teemojen mukaan. Esimerkkitehtävät sisältävät osia muistakin alaotsikoista ja niiden tarkoituksena on innostaa ja antaa vinkkejä, kuinka satua voi hyödyntää laaja-alaisen osaamisen toteutuksessa päiväkotiryhmissä. Toivottavasti saatte näistä lisäideoita siihen, miten voi kokeilla ja toteuttaa lapsiryhmänne tarpeita, toiveita ja lapsia huomioivaa toimintaa. Näiden lisäksi lasta voi osallistaa toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, sekä ottamalla mukaan myös perheet mm. yhteisiin juhliin tai kuvaesityksiin. Voi myös kertoa, mitä lasten kanssa on tehty ja toteutettu, sekä antaa mukaan kotitehtäviä, tai vain perheille tarkoitettuja toimintavinkkejä, tehtäviä ja kyselyitä. Kautta linjan on hyvä korostaa toisten osallistumisen ja tuotosten kunnioittamista, sekä kannustuksen ja positiivisen palautteen tärkeyttä. Näitä esimerkkitehtäviä ja kysymyksiä ei ole kaikkia tarkoitettu toteutettavaksi samalla kertaa, vaan niistä voitte valita omalle lapsiryhmällemme heitä itseään kiinnostavia ja sopivia tehtäviä.

Tämän klassikkosatukirjan löydätte sekä suomen- että ruotsinkielisenä esim. kirjastosta.



Olemme myös perustaneet Facebookiin ryhmän nimeltä **Tonttulan lapset –ideapankki**, johon päivitämme tähän teemaan liittyviä lisäideoita. Tervetuloa liittymään mukaan tähän ryhmään ja jakamaan toisillenne kivoja ideavinkkejä, linkkejä sekä kuvia toteutuneista jutuista 😊!

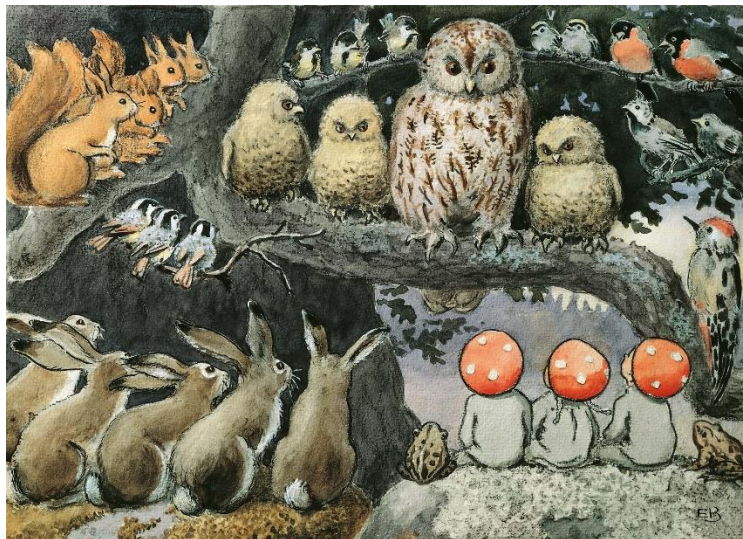
Loppuvuodesta saa Helsingin Savoy-teatterissa kantaesityksensä **Kimmo Ruotsalan säveltämä koko perheen ooppera Tomtebobarnen (Tonttulan lapset)**. Esitykset ovat 30.11.-2.12.2018. **Ilmaiset kenraaliharjoitukset pidetään iltapäivällä pe 30.11.2018 Savoy-teatterissa**. Esitys on ruotsinkielinen, mutta siinä on suomenkielinen tekstitys. Oopperan suositusikäraja on yli 5 v. Jos haluatte tulla oppilaidenne kanssa katsomaan tätä harjoitusta, niin **toivotamme n. 600 nopeimmin ilmoittautunutta lämpimästi**

tervetulleiksi! Ilmoittautumiset voi lähettää s-postiosoitteeseen opera.tellus@gmail.com. Lähetämme sähköpostivahvistuksessa tiedon myös tarkasta kellonajasta. Löydätte meidät netistä osoitteesta operatellus.fi sekä Facebookista Opera Tellus -sivulta, johon päivitämme myös tiedon lippujen varaustilanteesta. Otamme mielellämme vastaan palautetta tästä tehtäväpaketista ja toiveita tai ideoita mahdollisista yhteistyöistä.

Toivomme lämpimästi, että Teille on näistä tehtävistä iloa ja hyötyä sekä syksyn että kevään suunnittelutyössä!

T: Opera Tellus

LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN OSA-ALUEET JA ELSA BESKOWIN SATU TONTTULAN LAPSET



L1 AJATTELU JA OPPIMAAN OPPIMINEN

Esimerkkitehtäviä kirjasta:

1. Mitä eläimiä satukirjan kuvissa näkyy? Miten ne liikkuvat? Osaatko sinä liikkua samalla tavalla?

2. Mitä puita tai kasveja tunnistat satukirjan kuvista? Osaatko piirtää/maalata niitä? Voit myös tehdä esim. taikinasta tai muoviluvahasta sieniä, puita, eläimiä tai lumihiuhtaleita.
3. Miten eri vuodenaajat näkyvät sadussa ja kuinka monta niitä on? Kuinka ne näkyvät luonnossa, eläimissä, ihmisissä? Miksi niitä kutsutaan vuodenaajoiksi? Mitä värejä näet luonnossa eri vuodenaikoina? Mitä värejä näet kirjassa? Kuinka eri värit saadaan näkymään? Miksi eläimet käyttävät suojavärejä? Ovatko eläinten uroksilla ja naarailla samanlaiset värit? Miksi ei? Olemmeko me samanvärisiä? Kuinka eroamme? Pukeudummeko suojaväriin? Miksi emme?
4. Mistä vuodenajasta pidät eniten? Ja mitä silloin tekisit? Minä vuodenaikana olet itse syntynyt?
5. Pohditaan yhdessä, mitä sanoja, käsitteitä, välineitä olemme käyttäneet ja mihin tutustuneet taideaineita toteuttaessamme. Onko olemassa ammatteja, jotka käyttävät näitä välineitä työssään? Miten ja miksi he näin tekevät? Mikä on sinun toiveammattisi? Mitä omat vanhempasi tekevät työkseen ja mitä työvälineitä, -tehtäviä heillä on? Liittyykö metsään mitään ammatteja ja mitä näiden ammattien edustajat tekevät?
6. Mitä metsästä ja sen eläimistä kertovia lauluja, loruja, riimejä ja arvoituksia muistat? Voisimmeko lisätä niihin soittimia, musiikkia, liikettä? Löydämmekö niiden rytmin? Osaisimmeko tehdä oman laulun, lorun, riimin tai arvoituksen? Kuinka opettaisimme sen toisille?
7. Sadutus Tonttulan lasten pohjalta: Kuvia sadun henkilöistä ja eläimistä, vuodenaajoista ja luonnosta, liikkeistä, adjektiiveista, paikkakäsitteistä jne. voi käyttää tukena sadutuksessa. Lapset aloittavat keksimällä yhdessä sadun nimen. Tai nimi voi tulla vasta valmiin sadun päätteeksi, jolloin voidaan yhdessä pohtia, mistä keksimämme satu oikein kertoo. Sen jälkeen lapset voivat keksiä itse lauseen vuoron perään tai valita sopivan kuvan, materiaalin. Lauseet, sanat kirjoitetaan ylös ja tämän jälkeen satu luetaan yhdessä. Projektia voi jatkaa lisäämällä satuun kuvia, tekemällä siihen näytelmän/ teatteriesityksen, liittämällä leikkejä ja liikuntaa sekä lauluja.

Tehtäviin voi liittää, yhdistää mukaan lähiympäristöä, luontoretkeä, retkiä esim. museoihin, työpaikkoihin, eläinpuistoihin, kirjastoon jne. Tärkeintä on huomioida, että kaikki pääsevät osallistumaan ja tekemään yhdessä ja erikseen, isommassa ja pienemmässä ryhmässä omien taitojensa mukaan.

L2 ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Esimerkkitehtäviä kirjasta:

1. Mitä tonttuperhe kerää syksyä varten? Mitä luulet, että he tekevät niistä? Mitä sana sadonkorjuu tarkoittaa ja mitä se pitää sisällään? Kuinka ruokaa voi säilöä talven ajaksi ja miksi niin tehdään? Kuinka eläimet selviytyvät talvesta yksin, ihmisten avustamana?
2. Mitä voit syödä turvallisesti metsässä? Mitä sääntöjä on tärkeä muistaa, kun kerää esim. marjoja, sieniä metsästä? Mitä jokamiehen oikeus tarkoittaa ja miten se liittyy luontoon? Mitä velvollisuuksia se tuo mukanaan?
3. Lähtekäämme metsään: Mitä pitää muistaa, jos lähtee metsään? Mikä on paras liikkumismuoto metsässä? Mitä on hyvä ottaa mukaan? Tutkitaan eri välineistöä, mitä metsässä liikkumisessa voi apuvälineinä käyttää. Voiko metsässä harrastaa jotain urheilulajia?
4. Hyvä yöuni ja nukkuminen ovat tärkeitä asioita. Mitkä eläimet nukkuvat talviunta? Kuinka ne valmistautuvat tähän? Voisimmeko me nukkua läpi talven? Miten ihmiset muuttavat tapojaan, jotta selviävät eri vuodenaajoista? Entä eläimet ja kasvit? Miksi uni on ihmiselle tärkeää?

Millainen on oma kehomme ja mitä siihen kuuluu? Kuinka kasvamme ja muutamme? Millainen olin vauvana? Ovatko vanhempamme olleet joskus vauvoja taikka lapsia? Mitä he muistavat meistä, kun me synnyimme?

5. Sadussa on jännittäviä ja hauskoja tapahtumia. Pelottiko sinua jokin asia tarinassa tai kuvissa? Mikä oli hauskaa tai hassua? Voiko pimeällä mennä metsään? Entä jos sataa?
6. Ketkä auttavat toisiaan sadussa? Ketkä pyytävät toisilta apua? Miten sinä voit auttaa toisia ihmisiä tai eläimiä ja luontoa? Vietetään Roskien keruu -päiviä, retkiä jne. Miksi on tärkeää, ettei roskia heitetä luontoon? Mitä roskaaminen luonnolle, eläimille ja ihmisille aiheuttaa? Mitä niille siellä tapahtuu? Mitä eroja muutoksissa on? Entä mitä tapahtuu keräämилlemme roskille? Miten niitä voi hyötykäyttää? Mitä roskien lajittelu tarkoittaa ja miksi se on niin tärkeää?
7. Miten voi auttaa luontoa ja ympäristöä? Voimmeko tehdä niin joka päivä ja kuinka? Mitä hyötyä, hyvää siitä meille on?
8. Pimeässä kuljettaessa on muistettava pitää heijastin roikkumassa takissa ja laukussa tms. Tehkää esim. heijastimet itselle/isänpäivälahjaksi. Millaisia heijastinideoita keksitte Tonttulan lapset – sadusta? Olisiko esim. lepakko- tai sieniheijastin mukava hihassa heilumassa 😊?

Tehtäviin voi liittää mukaan taideaineita, liikuntaa sisällä ja ulkona, retkiä lähiympäristöön ja metsään, ensiapuharjoituksia lasten ikä huomioiden, vierailuja roskienkierrätyslaitikoille ja kierrätyslaitoksiin, vastuutehtäviä päiväkodin sisä- ja ulko-oppimisympäristöissä, sadonkorjuuseen liittyvillä tehtävillä ja lauluilla, loruilla jne. Oman lapsiryhmän tarpeet ja toiveet voidaan huomioida myös erilaisia kuva- ja mallitukia hyväksikäyttäen, jotta kaikki pääsevät osallistumaan toimintaan omien taitojensa mukaan.

L3 KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Esimerkkitehtäviä kirjasta:

1. Suomessa vietetään Svenska dagenia 6.11. Mitä asioita sinä tiedät Ruotsista? Oletko käynyt siellä? Miten sinne pääsee? Miksi olemme kiinnostuneet juuri Ruotsista? Miltä kirjan alkuperäiskieli kuulostaa? Tutustutaan Ruotsin kulttuuriin.
2. Ruotsalaisia suosikkiruokia ovat mm. lihapullat, silli ja pannukakku. Mitkä ovat sinun suosikkiruokiasi? Mitkä ovat suomalaisia kansallisruokia? Osaisimmeko tehdä jotain näitä ruokia?
3. Osaatko sinä jotakin ruotsinkielistä sanaa? Osaatko sinä puhua jotakin muuta kieltä kuin suomea? Mitä tarkoittaa äidinkieli? Myös Suomessa on ihmisiä, jotka puhuvat ruotsia äidinkielenään. Miksi? Missä Suomessa puhutaan enemmän ruotsin kieltä kuin suomen kieltä? Mitä kieliä teidän päiväkotiryhmäläisenne puhuvat? Osaisitko opettaa omaa äidinkieltä meille? Haluaisivatko vanhemmat tulla kertomaan yhdessä lapsensa kanssa omasta kulttuuristaan? Mikä on perhekulttuuri? Miten eri perheet eroavat toisistaan ja mikä tekee perheen? Millainen sinun perheesi on? Keitä siihen kuuluu ja mitä yhdessä teette, harrastatte jne.? Missä asutte ja millaisessa kodissa asutte? Mikä tekee jokaiselle sen oman kodin? Mitä huoneita siihen kuuluu ja kalusteita ja tarvikkeita? Tarvitseeko jokaisen kodin olla samanlaisia?
4. Kuunnelkaa esim. Youtubesta jokin ruotsinkielinen laulu (esim. Små grodorna, Idas sommarvisa...) Millainen tunnelma laulussa oli?

5. Miten sadussa olevat eläimet puhuvat? Esim. miten äänтелеvät sammakot, pöllö, kyykkäärme ja hiiret? Entä jos ei osaisi puhua? Kuinka silloin voi kertoa mitä haluaa, mitä tuntee, mitä tarvitsee? Millaisia apuvälineitä on maailmassa, jos ei osaa puhua tai osaa kieltä? Voiko kielen keksiä itse? Onko siinä ääntä, kuvia, eleitä, viittomia?
6. Mitä lauluja sinulle tulee mieleen sadun eläimistä? Voidaan myös tehdä itse oma musiikkiesitys eläinten ja metsän äänistä. Saako ääniä tehtyä omasta kehosta, lähiympäristöstä ja voiko soittimen rakentaa itse? Voiko esityksen esittää sisällä vai ulkona?
7. Tehkää ja toteuttakaa ompelutyö, muovailutyö, maalaus jne. jostakin Tonttulan lasten sadun hahmosta tai asiasta (esim. lepakko, sieni, puu, hiiri...), jota voi hyödyntää luovassa leikissä niin sisällä kuin ulkona pihalla tai metsässä sekä toiminnallisissa hetkissä.

Tehtäviin voi liittää retkiä luontoon lähellä tai kaukana. Vanhempien vierailuja päiväkodilla kertomassa omasta kulttuuristaan, tietotekniikkaa ja kirjoja, sanomalehtiä voi hyväksi käyttää tiedon, kuvien ja muihin eri kulttuureihin liittyvien asioiden etsimiseen. Vierailuja eri kieltä puhuviin päiväkotiryhmiin esim. ruotsin- tai venäjänkielisiin ryhmiin, sekä hyödyntää henkilökunnan monipuolista kulttuuritaustaa ja tieto- ja taito-osaamista. Jokaiselle lapselle on tärkeää saada kertoa omasta perheestään joko sanoin tai kuvin ja äänin ja olla ylpeä siitä.

L4 MONILUKUTAITO

Esimerkkitehtäviä kirjasta:

1. Mitä eläinystäviä tonttulapsilla on? Onko sinun perheessäsi eläimiä? Mikä ero on lemmikki- ja villieläimellä? Kumpaa kirjan eläimet ovat? Entä miksi joitakin eläimiä kutsutaan kotieläimiksi? Mitä eläimiä ne ovat?
2. Mitä eläimiä näet satukirjan kuvissa? Kuinka monta sammakkoa, oravaa jne. näet kuvassa? Mitä eroavaisuuksia niissä näet? Osaatko sanoa, ovatko ne ystävällisiä? Miten?
3. Minkälaisia tunteita eri hahmoilla (esim. Tonttuisä, oravat, käärme) on sadussa? Mitä tunteet ovat? Voiko niitä näyttää? Minkälaisilta nämä tunteet näyttävät kasvoilla/eleissä/ilmeissä/liikkeissä/äänessä? Voiko tunteita näyttää maalaamalla/soittamalla/kirjoittamalla? Saako tunteita näyttää? Tarttuvatko tunteet? Voiko toista auttaa tunteissa? Uskallatko itse näyttää tunteita?
4. Mitkä sadun tapahtumat voivat olla totta? Miksi? Mitkä taas tarua? Miksi? Kerro jotain totta ja jotain tarua itsestäsi? Miksi on tärkeää puhua totta? Milloin taas on ok puhua tarua? Onko kaikki kirjoitettu, kuvitettu ja kuvattu totta?
5. Etsikää vanhoista sanoma-/aikakauslehdistä kuvia sadussa esiintyviä asioita/hahmoja. Leikatkaa ne irti ja liimatkaa kollaaseiksi. Jokainen lapsi saa sen jälkeen esitellä oman työnsä ja kertoa ajatuksiaan siitä ja näkyykö niissä tunteita. Erilaisia tunteita voi leikata lehdistä tai valokuvata itse tai tehdä tunteisiin liittyviä ääniä. Kuvat ja äänet voi yhdistää yhteisleikiksi, jolloin yhdistetään sopiva ääni sopivaan kuvaan.

Tehtäviin voi liittää mukaan mm. tietotekniikkaa, valo- ja videokuvausta, tunneharjoituksia ja teatteriesityksiä erilaisista sosiaalisista tilanteista, joissa lapset saavat osallistua yhdessä ratkomaan erilaisia sosiaalisia ristiriitatilanteita niin, että kaikille teatterihahmoille tulisi hyvä mieli, eikä kukaan jäisi yksin, jos ei niin halua. Eri viestintävälineiden kautta voidaan tutkia ja pohtia, mikä on totta ja mikä tarua.

L5 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGINEN OSAAMINEN

Esimerkkitehtäviä kirjasta:

1. Mitä metsästä tai metsän eläimistä kertovia lauluja tiedätte? Äänittäkää laulua kännykkänauhuriin ja kuunnelkaa yhdessä. Etsikää eläinlauluja esim. Youtubesta. Mitä sääntöjä täytyy muistaa, kun hakee jotain tietoa netin avulla?
2. Tablettiin voi ladata eläinten tunnistamispelejä ja sovelluksia. Löydätkö näistä peleistä tässä sadussa esiintyviä eläimiä?
3. Opetellaan, miten käsitellään tablettia, tietokonetta tai kännykkää? Missä tilanteissa niitä käytetään? Milloin niiden käyttö on kielletty tai rajoitettu?
4. Tehkää retki lähiympäristöön ja ottakaa valokuvia puista ja eläimistä. Saako kuvia ottaa mistä ja milloin vain? Mitä sääntöjä kuuluu valokuvaukseen ja videokuvaukseen kameralla, tai kännykällä? Tehkää valokuvista näyttely, elokuva, kirja jne.
5. Mitä sääntöjä liittyy toisten ottamiin kuviin tai videoihin?
6. Miksi emme saa katsoa kaikkia tv-ohjelmia, elokuvia tai pelata kaikkia pelejä? Miksi ei ole toivottua katsoa tv:tä, kännykkää taikka pelata tietokoneella, kännykällä, pelikonsolilla liian pitkään?
7. Voimmeko siirtää jonkin tabletti- tai tietokonepelin lauta- tai luontopeliksi?
8. Voimmeko siirtää jonkin kirjasadun elokuvaksi? Mitä työtehtäviä tämä tuo ja kuinka ne jaamme?
9. Kuinka viestintäteknologia on muuttunut ajan saatossa? Entä sinun vanhempiesi aikana? Entä isovanhempiesi? Kuinka se tulee muuttumaan tulevaisuudessa?

Tehtäviin voi liittää valmiita lapsille suunnattuja oppikokonaisuuksia/pelejä tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvistä säännöistä ja rajoituksista lasten ikä huomioiden sekä retkiä aiheeseen liittyviin museoihin ja tapahtumiin liittäen tabletin ja tietokoneen käyttömahdollisuuksia yhdessä tekemiseen ja taideaineisiin sekä oppimisvälineistöön. Lasten tieto- ja osaamistaitoja on hyvä hyödyntää, sekä oppimista toinen toiselta.

L7 OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Esimerkkitehtäviä kirjasta:

1. Mitä sinä haluaisit, että ryhmässänne laulettaisiin/soitettaisiin/piirrettäisiin tämän satukirjan pohjalta? Kuinka uskaltaisin ilmaista oman toiveeni?
2. Minkä eläimen sinä haluaisit valita seuraavan toimintahetken teemaeläimeksi? Jokainen lapsi voi vuorotellen valita, osallistua ja vaikuttaa.
3. Pohtikaa ja jutelkaa yhdessä, miksi on tärkeää, että kaikki saavat ehdottaa asioita yhdessä tehtäväksi.
4. Askarrelkaa, piirtäkää tai valitkaa valmiista kuvista yhdessä jokin satukirjan Tonttulan lasten hahmoista tai teemoista päiväkotiryhmän seinälle. Tehkää siitä esim. tarrataulu, johon jokainen voi liimata itse tarran aina kun oma teema on ollut esillä.

Tehtäviin voi liittää pohdintoja, kuinka jokainen saisi oman mielipiteensä esiin ja miksi se on tärkeää? Mitä erilaisia tapoja on ilmaista oma mielipide? Saako olla eri mieltä? Saako toisen mielipiteeseen yrittää



vaikuttaa ja millä tavoilla? Kuinka ilmaisen mielipiteeni toisesta ihmisestä, toisen työstä? Miten kohtaan pettymyksen, kun oma ideani, toiveeni ei toteudu? Miksi aina eivät voi kaikki päättää, saada vuoroa? Välillä on hyvä kokeilla, kuinka kauan kestää, kun jokainen ryhmän lapsi saa oman vuoron jossain yhteisleikissä, ja miltä se tuntuu. Voidaan myös suunnitella yhdessä lasten kanssa, kuinka saadaan näkyväksi, että on saanut oman vuoron esim. apulaisena olemisessa.

